

**Zákon č. 283/2014 Z. z.,
ktorým sa **mení a dopĺňa zákon č.
618/2003 Z. z. o autorskom práve a
právach súvisiacich s autorským právom
(autorský zákon) v znení neskorších
predpisov****

účinnosť 29.10.2014:

- **osirelé dielo (§ 12a)**
- **obchodne nedostupné dielo (§ 12c)**

§ 12a osirelé dielo

- (1) Osirelé dielo je slovesné dielo vyjadrené v písomnej forme, najmä kniha, časopis, noviny, hudobné dielo vyjadrené v písomnej forme a audiovizuálne dielo, **ktorého autora nemožno určiť, alebo ak bol určený, nemožno ho nájsť ani napriek dôslednému vyhľadávaniu** a je uložené u osoby podľa § 31a ods. 1. (knížnica, archív, múzeum, škola alebo zákonný depozitár)

– *Pozn: Musí byť súčasne splnená aj podmienka, že je uložený v knižnici, múzeu, škole alebo v zákonom depozitári?*

Áno, spojka „a“ vyjadruje, že všetky podmienky musia byť splnené kumulatívne.

§ 12a osirelé dielo

- ustanovenie odseku 1 sa vzťahuje na dielo
  - ktoré bolo prvýkrát vydané alebo odvysielané v niektorom členskom štáte alebo v niektorom zmluvnom štáte,
  - ktoré nebolo vydané alebo odvysielané, ale bol k nemu so súhlasom autora inak umožnený prístup verejnosti osobou uvedenou v § 31a ods. 1, ak možno dôvodne predpokladať, že autor by nenamietal proti jeho použitiu podľa § 31a.

§ 12a osirelé dielo

- § 26 ods. 5: **Dôsledné vyhľadávanie** je získavanie informácií v dobrej viere z informačných zdrojov podľa prílohy č. 2 pre kategóriu diel uvedených v prílohe č. 2 **na účely určenia, či je dané dielo osirelým dielom.**
- § 31a ods. 5: Knižnica, múzeum, škola alebo zákonný depozitár je povinná uchovávať záznamy o dôslednom vyhľadávaní a poskytnúť ich **právnickej osobe, ktorej zriaďovateľom je MK SR (SNK);**
- §31a ods. 6: Právnická osoba (**SNK**) informácie podľa ods. 5 postúpi **Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu, ktorý vedie a spravuje verejne prístupnú databázu osirelých diel.**
- § 12a ods.5: **Autor je oprávnený kedykoľvek ukončiť status osirelého diela tak, že písomne oznámi svoje autorstvo právnickej osobe (SNK), ktorá o tom bezodkladne informuje osobu, ktorá používa osirelé dielo podľa § 31a.**

Knižnica, múzeum... (podľa § 31a ods.1)

§ 31a ods. 5: Osoba podľa odseku 1 **je povinná** uchovávať záznamy o dôslednom vyhľadávaní a **poskytnúť právnickej osobe, ktorej zriaďovateľom je ministerstvo (SNK), bez zbytočného odkladu v určenom formáte (?)**

- a) výsledky dôsledného vyhľadávania, na základe ktorých dospela k záveru, že určité dielo sa považuje za osirelé dielo,
- b) informácie o použití osirelých diel touto osobou podľa odseku 1,
- c) informácie o zmenách statusu osirelého diela podľa § 12a ods. 5, ktoré použila podľa odseku 1,
- d) svoje kontaktné údaje.

– *Aký je určený formát?*

*Určeným formátom je vloženie informácií on-line do databázy osirelých diel - portálu OHIM
(<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/orphan-works-database>)*

Použitie osirelého diela - § 31a

- (1) Osirelé dielo môže bez súhlasu autora použiť **knižnica**, archív, múzeum, škola alebo zákonný depozitár podľa osobitného predpisu^{1f}) **len na vzdelávacie a kultúrne účely a na plnenie úloh vo verejnom záujme**
  - a) **vyhotovením rozmnoženiny** osirelého diela na účely digitalizácie, indexácie, katalogizovania, uchovávanía, reštaurovania alebo na účely umožnenia prístupu verejnosti (pozn. ADr: vrátane vypožičiavania),
  - b) **sprístupnením osirelého diela verejnosti**.
- (2) Osoba podľa odseku 1 nemôže použiť osirelé dielo na získanie priameho alebo nepriameho majetkového prospechu; môže požadovať len úhradu účelne vynaložených nákladov.

Pozn.: Aký je rozdiel medzi „*umožniť prístup verejnosti*“ (aj vypožičiavaním?) a „*sprístupnením verejnosti*“?

Sprístupňovanie verejnosti (spôsob použitia diela v zmysle § 5 ods. 11 AZ) je verejný prenos diela takým spôsobom, aby k nemu mal jednotlivec prístup z miesta a v čase, ktorý si sám zvolí.

Pojem „**umožnenie prístupu verejnosti**“ je širší. Vo význame, ktorý sleduje smernica EÚ o osirelých dielach, tu môže predstavovať nielen akýkoľvek spôsob použitia v autorskoprávnom zmysle, ale aj iné faktické umožnenie prístupu k dielu verejnosti (teda nielen napr. vypožičanie alebo sprístupňovanie verejnosti v autorskoprávnom význame, ale aj napr. nahliadnutie vedeckým pracovníkom v depozite knižnice, čo nie je použitím v autorskoprávnom význame, teda nie je potrebný súhlas).

Osirelé dielo vo vzťahu k autorovi

- za použitie podľa §31a ods. 1 nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu, ale:
  - autor, ktorý ukončil status osirelého diela, má právo na primeranú odmenu voči *knižnici etc.*, ktorá diela použila podľa §31a ods. 1.;
    - § 45 ods. 1: dohodnutá odmena alebo spôsob jej určenia musí zodpovedať spôsobu, rozsahu, účelu a času použitia diela;
    - určený autor má právo byť citovaný podľa § 25 tretia veta
- Pozn.: Ako sa odmena bude reálne vyplácať? Kto ju bude vyberať a na základe čoho?*

Odmenu je povinný zaplatiť priamo subjekt, ktorý osirelé dielo do ukončenia statusu osirelého diela používal, a to priamo autorovi na základe vzájomnej dohody (teda nie prostr. OKS). Výška odmeny musí zodpovedať § 45 AZ. V spornom prípade môže rozhodnúť len súd.

Linky:

- Európska databáza osirelých diel:

<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/orphan-works-database>

Slovenská databáza – dotazovať SNK

Pozn. ADr: Nie Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu?

§ 12c Obchodne nedostupné dielo

- (1) Obchodne nedostupné dielo je vydané slovesné dielo vyjadrené v písomnej forme, najmä kniha, časopis a noviny,
- a) ktorého rozmnoženinu nie je možné nadobudnúť odplatným prevodom vlastníckeho práva; to sa nevzťahuje na kúpu použitej veci,
  - b) ktoré je uložené v knižnici, 1c) archíve1d) alebo múzeu1e) a
  - c) ktoré je zapísané vo verejne prístupnom zozname obchodne nedostupných diel (ďalej len "zoznam"), ktorý vedie Slovenská národná knižnica.
- (2) Návrh na zaradenie do zoznamu môže podať FO alebo PO.

§ 12c Obchodne nedostupné dielo

§ 12c ods. 4: SNK zaradí dielo do zoznamu, ak v lehote **troch mesiacov od podania návrhu** na zaradenie diela do zoznamu

a) nebolo možné podľa zistenia nadobudnúť rozmnoženinu diela odplatným prevodom vlastníckeho práva ani po vynaložení primeraného úsilia a za obvyklých podmienok a

b) **autor písomne nenamietal zaradenie diela do zoznamu.**

- Ako bude SNK zisťovať, či je dielo na trhu dostupné alebo nie?

§ 12c Obchodne nedostupné dielo

§ 12c ods. 5: **Autor** je oprávnený písomne žiadať od SNK vyradenie obchodne nedostupného diela zo zoznamu.

- SNK vyradí obchodne nedostupné dielo zo zoznamu bez zbytočného odkladu **po doručení písomnej žiadosti autora** podľa prvej vety **alebo po doručení oznámenia organizácie kolektívnej správy o vylúčení kolektívnej správy práv autorom podľa odseku 6.**

Pozn.:

- *Ak autor vylúči kolektívnu správu svojich práv, nie je možné obchodne nedostupné dielo použiť?*

Nie, licenčná zmluva tohto autora nepokrýva. V novom zákone sa bude táto skutočnosť nahlasovať OKS, ktorá o tom bezodkladne bude musieť informovať nadobúdateľa licencie.

- *Len „autor“ môže žiadať o vyradenie diela? Čo vydavateľ?*

Áno, aj iný nositeľ práv (napr. dedič, zamestnávateľ pri zamestnaneckom diele, nadobúdateľ výhradnej licencie), ale vydavateľ len v prípade ak má výhradnú licenciu. Nový zákon bude v tomto ohľade jednoznačnejší.

§ 12c Obchodne nedostupné dielo

- § 12c ods. 6: Ak autor výslovne nevytlúčil kolektívnu správu svojich práv, **používateľ (?)** je oprávnený použiť obchodne nedostupné dielo /OND/ **vyhotovením rozmnoženiny, sprístupňovaním verejnosti alebo verejným rozširovaním jeho rozmnoženiny predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva na základe zmluvy uzavretej s príslušnou organizáciou kolektívnej správy /OKS/**, ktorá zastupuje významný počet autorov k dielam podľa odseku 1, a to aj vtedy, ak táto organizácia kolektívnej správy nezastupuje autora k obchodne nedostupnému dielu.

– *Pozn: Iná forma môže byť aj dar, bezodplatný prevod?*

Áno, iná forma prevodu vlastníckeho práva je aj darovanie (čo je bezodplatný prevod) .

Otázky k používaniu OND:

– Je OKS pre osirelé diela LITA? **Áno.**

Rozmnoženina môže byť vyhotovená tlačou i digitálne?

Áno.

– Používateľom môže byť aj **knižnica**, ale musí mať **individuálne (?)** uzatvorenú zmluvu s OKS, teda nebude ju uzatvárať SNK za celý knižničný systém?

Systém uzatvárania licenčných zmlúv knižníc s OKS nerieši AZ. (Pozn.: ale mohol by knižničný zákon).

– Môže používateľ – knižnica rozmnoženinu po získaní **vypožičiavať**?

Vypožičať môže len exemplár z vlastných fondov, nie rozmnoženinu, ktorá bola vyhotovená na základe tohto ustanovenia. V zmysle § 12c ods. 6 AZ ide len o použitia – vyhotovenie rozmnoženiny, sprístupňovanie verejnosti a verejné rozširovanie predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva.

Pozn.: ADr – Používateľ rozširuje predajom. Kúpim do KF (?)

Otázky k používaniu OND:

- Čo ešte musí spĺňať **používateľ**? Kde sú popísané jeho povinnosti?

Použitie sa potom deje na základe uzavretej licenčnej zmluvy s LITA, nie sú žiadne ďalšie špeciálne povinnosti mimo štandardných uvedených v AZ.

- Je použitie diela odplatné alebo **patrí autorovi odmena alebo náhrada**? Na základe čoho?

Ide o odmenu – na základe zmluvy uzatvorenej s OKS LITA v zmysle § 12c ods. 6 , pre dohodu o výške odmeny platí § 45 AZ.

- Ako do toho procesu vstupuje NOC – **CAIR** a produkty **digitalizácie**, ktorá sa deje v pamäťových inštitúciách (v SNK)?

Úprava obchodne nedostupných diel môže byť pre tieto projekty nápomocná.

Úloha a postupy SNK pri budovaní zoznamu ODN:

Zoznam:

<http://www.snk.sk/sk/informacie-pre/vydavatelov/isbn/zoznam-obchodne-nedostupnych-diel.html>

- Je nejaký princíp (časové hľadisko) pri prvotnom zaradení diela do zoznamu vo forme návrhu?

Kontakt:

andrea.doktorova@savba.sk

02/52921733